

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-655/23 – 1

Predmet C-655/23

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

7. studenoga 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

26. rujna 2023.

Tužitelj, podnositelj revizije i druga stranka u revizijskom postupku:

IP

Tuženik, druga stranka u revizijskom postupku i podnositelj revizije:

Quirin Privatbank AG

[omissis]

BUNDESGERICHTSHOF (SAVEZNI VRHOVNI SUD, NJEMAČKA)

RJEŠENJE

[omissis]

od

26. rujna 2023.

u sporu

IP, [omissis],

tužitelj, podnositelj revizije i druga stranka u revizijskom postupku,

[omissis]

protiv

Quirin Privatbank AG, [omissis] Berlin,

tuženik, druga stranka u revizijskom postupku i podnositelj revizije,

[omissis]

Šesto građansko vijeće Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) nakon rasprave održane 11. srpnja 2023. [omissis]

riješilo je:

- I. Postupak se prekida.
- II. U svrhu tumačenja Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka, u daljnjem tekstu: OUZP) (SL 2016., L 119, str. 1. te ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35.) Sudu Europske unije upućuju se sljedeća prethodna pitanja:
 1. (a) Treba li članak 17. OUZP-a tumačiti na način da ispitanik čije je osobne podatke voditelj obrade nezakonito otkrio prosljeđivanjem ima pravo zatražiti da se voditelju obrade naloži prestanak ponovnog nezakonitog prosljeđivanja tih podataka ako od voditelja obrade ne zahtijeva brisanje podataka?
 - (b) Može li takvo pravo na prestanak povrede (također) proizlaziti iz članka 18. OUZP-a ili neke druge odredbe OUZP-a?
 2. U slučaju potvrdnog odgovora na pitanja 1. (a) i/ili 1. (b):
 - (a) Postoji li pravo na prestanak povrede koje se temelji na pravu Unije samo ako postoji opasnost od budućih daljnjih povreda prava ispitanika koja proizlaze iz OUZP-a (opasnost od ponavljanja povrede)?
 - (b) Pretpostavlja li se eventualno da postoji opasnost od ponavljanja povrede zbog već postojeće povrede OUZP-a?
 3. U slučaju niječnog odgovora na pitanja 1. (a) i 1. (b):

treba li članak 84. u vezi s člankom 79. OUZP-a tumačiti na način da se njima nacionalnom sudu dopušta da ispitaniku čije je osobne podatke voditelj obrade nezakonito otkrio prosljeđivanjem uz naknadu materijalne ili

nematerijalne štete na temelju članka 82. OUZP-a te prava koja proizlaze iz članka 17. i 18. OUZP-a prizna pravo da zatraži da se voditelju obrade naloži prestanak ponovnog nezakonitog prosljeđivanja tih podataka u skladu s odredbama nacionalnog prava?

4. Treba li članak 82. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da su za pretpostavku postojanja nematerijalne štete u smislu te odredbe dovoljni samo negativni osjećaji, poput nezadovoljstva, ljutnje, frustriranosti, zabrinutosti i straha, koji su sami po sebi obuhvaćeni općim životnim rizikom i često se svakodnevno doživljavaju? Suprotno tomu, je li za pretpostavku postojanja štete uz te osjećaje potrebno da je pojedincu o kojem je riječ nastala dodatna šteta?
5. Treba li članak 82. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da je stupanj krivnje voditelja obrade ili izvršitelja obrade odnosno njegovih zaposlenika relevantan kriterij prilikom određivanja iznosa nematerijalne štete koju je potrebno nadoknaditi?
6. U slučaju potvrdnog odgovora na pitanja 1. (a), 1. (b) ili 3.:

treba li članak 82. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da se okolnost da ispitanik uz pravo na naknadu štete ima pravo i na prestanak povrede može uzeti u obzir kao kriterij za smanjenje prava prilikom određivanja iznosa nematerijalne štete koju je potrebno nadoknaditi?

Obrazloženje:

- 1 I. Činjenice i glavni postupak
- 2 Tužitelj je protiv tuženika podnio tužbu za prestanak povrede i naknadu nematerijalne štete zbog prosljeđivanja osobnih podataka.
- 3 1. Tužitelj je sudjelovao u postupku zapošljavanja kod tuženika Privatbank koji se odvijao preko internetskog portala Xing. U okviru tog postupka tuženikova zaposlenica poslala je 23. listopada 2018., posredstvom usluge za razmjenu poruka na portalu, poruku namijenjenu isključivo tužitelju također trećoj strani koja nije sudjelovala u postupku zapošljavanja. Sadržaj te poruke glasio je:

„Poštovani gospodine [IP], nadam se da ste dobro! Naš voditelj, gospodin R[...], smatra da je Vaš profil trgovca vrlo zanimljiv. Međutim, ne možemo ispuniti Vaša očekivanja u pogledu plaće. On može ponuditi iznos od 80 000 uvećan za varijabilnu naknadu. Jeste li s obzirom na navedeno i dalje zainteresirani? Radujem se Vašem odgovoru i želim Vam dobar početak utorka. Lijep pozdrav, I[...] J[...].”
- 4 Treća strana, koja je prije radila s tužiteljem u istom holdingu te ga je stoga poznavala, prosljedila je poruku tužitelju i pitala ga je li poruka namijenjena tužitelju i traži li on posao.

- 5 2. Tužitelj ističe da se njegova nematerijalna šteta ne temelji na apstraktnom gubitku kontrole nad otkrivenim podacima, nego na činjenici da je sada najmanje još jedna osoba koja poznaje tužitelja te potencijalne i bivše poslodavce upoznata s okolnostima koje su povjerljive. Postoji bojazan da je treća strana koja radi u istom sektoru prosljedila podatke sadržane u poruci ili je, znajući za njih, kao konkurent za eventualna radna mjesta mogla steći prednost u postupku zapošljavanja. Osim toga, „poraz” u pregovorima o plaći smatra poniženjem koje ne bi priopćio trećoj strani, a osobito ne potencijalnim konkurentima.
- 6 Tužitelj je zatražio da se tuženiku naloži da ubuduće prestane obrađivati ili trećim stranama dopuštati da obrađuju osobne podatke o tužitelju koji su povezani s njegovom prijavom za radno mjesto, u dijelu u kojem se ti podaci obrađuju kao u poruci koja je 23. listopada 2018. upućena osobi F. W. preko portala Xing, te da tužitelju plati naknadu nematerijalne štete u iznosu od najmanje 2500 eura.
- 7 3. Zemaljski sud djelomično je prihvatio tužbu, naložio je tuženiku prestanak povrede u skladu sa zahtjevom i tužitelju priznao iznos od 1000 eura s kamatama. Povodom tuženikove žalbe visoki zemaljski sud preinačio je presudu zemaljskog suda u dijelu koji se odnosio na istaknuto pravo na naknadu nematerijalne štete te je u tom pogledu odbio tužbu.
- 8 Žalbeni sud smatrao je da tužitelj ima pravo zatražiti da se tuženiku, u skladu s člankom 17. stavkom 1. OUZP-a, naloži prestanak obrade njegovih osobnih podataka, u dijelu u kojem se ti podaci obrađuju kao u spornoj poruci. Postoji potrebna opasnost od ponavljanja povrede. Suprotno tomu, tužitelj nema pravo na naknadu štete iz članka 82. OUZP-a jer nije dokazano barem to da je tužitelju nastala šteta. Točno je da postoji povreda podataka prijenosom osobnih podataka trećoj strani koja nije sudjelovala u obradi. Međutim, uz utvrđenu povredu, uvjet za novčanu naknadu jest i dokaz konkretne štete, također one nematerijalne. Tužitelj nije dokazao takvu štetu. Njegova argumentacija odnosi se samo na dokazivanje povrede podataka. Čak i ako se pretpostavi da je riječ o „poniženju”, to se ne može smatrati nematerijalnom štetom.
- 9 Tužitelj to pobija revizijom koju je dopustio žalbeni sud i kojom nastavlja isticati svoja prava u cijelosti. Tuženik revizijom zahtijeva da se tužba odbije u cijelosti.
- 10 II. Odredbe nacionalnog prava koje se mogu primijeniti na ovaj slučaj
1. Članak 2. Grundgesetza für die Bundesrepublik Deutschland (Temeljni zakon Savezne Republike Njemačke, u daljnjem tekstu: GG):

„Članak 2.

1. Svatko ima pravo slobodno razvijati svoju osobnost, pod uvjetom da ne ugrožava prava drugih ljudi, ustavni poredak ili moralna načela.
2. [...]”

2. Članak 253. Bürgerliches Gesetzbucha (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB):

„Članak 253. Nematerijalna šteta

1. Moguće je zahtijevati naknadu neimovinske štete u novcu samo u slučajevima koji su utvrđeni zakonom.
 2. Kada se naknada štete mora platiti na temelju tjelesne povrede, narušavanja zdravlja, slobode ili spolnog samoodređenja, također se može zahtijevati pravična naknada neimovinske štete u novcu.”
3. Članak 823. BGB-a:

„Članak 823. Obveza naknade štete

1. Tko namjerno ili iz nepažnje protuzakonito povrijedi život, tijelo, zdravlje, slobodu, vlasništvo ili neko drugo pravo druge osobe, obvezan joj je nadoknaditi time prouzročenu štetu.
 2. Istu obvezu ima i tko povrijedi zakon namijenjen zaštititi druge osobe. Ako je prema sadržaju zakona povreda tog zakona moguća i bez krivnje, obveza naknade štete postoji samo u slučaju krivnje.”
4. Članak 1004. BGB-a (koji se u ovom slučaju primjenjuje po analogiji na povredu apsolutnih prava u smislu članka 823. stavka 1. BGB-a ili povredu zakona namijenjenog zaštititi u smislu članka 823. stavka 2. BGB-a):

„Članak 1004. Pravo na uklanjanje povrede i prestanak povrede

1. Ako je vlasništvo povrijeđeno na drugi način koji nije oduzimanje ili zadržavanje posjeda, vlasnik može zahtijevati od počinitelja uklanjanje povrede. Ako postoji opasnost od daljnjih povreda, vlasnik može podnijeti tužbu za prestanak povrede.
 2. [...]”
- 11 III. Zahtjev za prethodnu odluku koji se upućuje Sudu
- 12 Ishod revizija stranaka ovisi o tumačenju prava Unije.
- 13 1. Primjenjivost prava Unije
- 14 (a) Ovaj slučaj obuhvaćen je vremenskim (članak 99. stavak 2. OUZP-a) i teritorijalnim (članak 3. stavak 1. OUZP-a) područjem primjene Opće uredbe o zaštiti podataka. Slučaj je obuhvaćen i glavnim područjem primjene Uredbe (članak 2. stavak 1. OUZP-a). Budući da se u spornoj poruci navode tužiteljevo prezime, spol koji je vidljiv iz oslovljavanja, činjenica da je u tijeku postupak zapošljavanja te tuženikovo stajalište o tužiteljevoj prijavi i njegova očekivanja u

pogledu plaće čiji je iznos indirektno otkriven, ta poruka sadržava osobne podatke u smislu članka 4. točke 1. OUZP-a. Naime, ti se podaci odnose na pojedinca čiji je identitet tuženik (voditelj obrade podataka u smislu članka 4. točke 7. OUZP-a), koji je imao uvid u tužiteljeve podatke za kontakt i njegov životopis, utvrdio ili barem mogao utvrditi. Činjenica da je tuženikova zaposlenica posredstvom usluge za razmjenu poruka na jednom internetskom portalu poslala poruku trećoj strani predstavlja (djelomično) automatiziranu obradu osobnih podataka u obliku otkrivanja prijenosom navedenog kao primjer u članku 4. točki 2. OUZP-a.

- 15 (b) Tuženik je povrijedio odredbe Opće uredbe o zaštiti podataka. Žalbeni sud pravilno je utvrdio da je sporna obrada tužiteljevih osobnih podataka koju je proveo tuženik bila nezakonita u skladu s člankom 6. stavkom 1. OUZP-a, osobito zato što tužitelj za nju nije dao privolu. Tuženik ni ne ističe da je obrada bila zakonita u skladu s tom odredbom.
- 16 2. Prethodna pitanja 1. (a) i 1. (b)
- 17 „1. (a) [omissis]
- 18 1. (b) [omissis]”
- 19 Tužitelj ne zahtijeva brisanje njegovih osobnih podataka čijom je obradom povrijeđen OUZP, nego podnošenjem tužbe za prestanak povrede preventivno nastoji spriječiti ponavljanje nezakonite obrade. Postavlja se pitanje o tome može li se taj tužiteljev zahtjev temeljiti na članku 17. stavku 1. OUZP-a, kao što je to smatrao žalbeni sud. Pitanje je važno za odluku o sporu i nije pojašnjeno u sudskoj praksi Suda te se na njega ni inače ne može jasno odgovoriti.
- 20 (a) Međutim, ovo je vijeće u slučajevima u kojima su tužitelji također podnijeli tužbu za prestanak povrede protiv operatora internetskih pretraživača u vezi sa zahtjevom za uklanjanje određenih poveznica iz rezultata smatralo da se „pravo na brisanje” utvrđeno člankom 17. stavkom 1. OUZP-a već zbog tehničkih uvjeta sporne obrade podataka, koje ispitanik naposljetku ne može procijeniti i koji se usto stalno razvijaju, ne može ograničiti na jednostavno brisanje podataka, nego je njime, neovisno o tehničkoj provedbi, obuhvaćen i zahtjev za prestanak ponovnog uvrštavanja u rezultate (vidjeti presude ovog vijeća od 27. srpnja 2020., VI ZR 405/18, ECLI:DE:BGH:2020:270720:UVIZR405.18.0, BGHZ 226, 285, t. 1., 17. i 35. te od 23. svibnja 2023., VI ZR 476/18, ECLI:DE:BGH:2023:230523UVIZR476.18.0, juris, t. 28.). Od toga je očito polazio i Sud u svojoj odluci od 8. prosinca 2022. u predmetu C-460/20 (vidjeti presudu Suda, [omissis] t. 82. i 83.). U skladu s tim, ovo vijeće smatralo je da je pravo na prestanak povrede koje proizlazi iz članka 17. stavka 1. OUZP-a moguće i u slučajevima u kojima su tužitelji uz brisanje njihovih osobnih podataka iz baze podataka jednog portala za recenzije zahtijevali da se na tom portalu prestanu objavljivati profili koji se odnose na njih (vidjeti presude ovog vijeća od 12. listopada 2021., VI ZR 489/19, ECLI:DE:BGH:2021:121021UVIZR489.19.0,

BGHZ 231, 263, t.3. i 10. te od 13. prosinca 2022., VI ZR 54/21, ECLI:DE:BGH:2022:131222UVIZR54.21.0, AfP 2023., 149, t. 3. i 4. te t. 40.).

21 (b) Međutim, time još nije pojašnjeno dolazi li članak 17. OUZP-a u obzir kao osnova za priznavanje prava i ako ispitanik čiji se osobni podaci nezakonito obrađuju ne zahtijeva brisanje tih podataka, nego, kao u spornom slučaju, uz naknadu nastale nematerijalne štete nastoji tek preventivno spriječiti da se ponovi slična povreda OUZP-a. Čak i ako se tekstom članka 17. OUZP-a ne predviđa takvo pravo na prestanak povrede, u prilog potvrdnom odgovoru na to pitanje može ići to da voditelj obrade načelno može izvršiti zahtjev za prestanak povrede na način da izbriše nezakonito obrađene podatke i tako spriječi novu, sličnu povredu OUZP-a. Ako ispitanik odbije brisanje, pripadaju mu prava iz članka 18. OUZP-a (vidjeti članak 18. stavak 1. točku (b) OUZP-a). U tom slučaju postavlja se pitanje o tome je li pravom ispitanika na ograničenje obrade u skladu s člankom 18. i člankom 4. točkom 3. OUZP-a obuhvaćeno i pravo na prestanak povrede u navedenom smislu. Pitanje u pogledu toga proizlazi li iz odredbi OUZP-a, eventualno i u vezi s člankom 79. OUZP-a, pravo na prestanak povrede koje se temelji na pravu Unije izvan navedenih slučajeva o kojima su već odlučili najviši sudovi sporno je u sudskoj praksi i pravnoj teoriji [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu pravnu teoriju].

22 3. Drugo prethodno pitanje

23 „U slučaju potvrdnog odgovora na pitanja 1. (a) i/ili 1. (b):

24 (a) [*omissis*]

25 (b) [*omissis*]”

26 Pravo na prestanak povrede koje se temelji na već počinjenoj povredi prava, ali se odnosi na prestanak povrede ubuduće, uvjetovano je u skladu s nacionalnim pravom postojanjem opasnosti od budućih daljnjih povreda tužiteljevog prava, odnosno postojanjem opasnosti od ponavljanja, pri čemu u tom pogledu zbog već počinjene povrede postoji činjenična predmnjeva koju, međutim, tuženik može oboriti (ustaljena sudska praksa; u pogledu prava na prestanak povrede u slučaju povrede prava na informacijsko samoodređenje vidjeti po analogiji s člankom 1004. stavkom 1. drugom rečenicom BGB-a te u skladu s člankom 823. stavkom 1. BGB-a i člankom 2. stavkom 1. GG-a prije stupanja na snagu OUZP-a presudu ovog vijeća od 15. rujna 2015., VI ZR 175/14, ECLI:DE:BGH:2015:150915UVIZR175.14.0, BGHZ 206, 347, t. 30., a u pogledu prava na prestanak povrede u slučaju povrede općeg prava osobnosti vidjeti osobito presudu ovog vijeća od 27. travnja 2021., VI ZR 166/19, ECLI:DE:BGH:2021:270421UVIZR166.19.0, NJW 2021., 3334, t. 21., 23. i navedenu sudsku praksu). Ovo vijeće smatra da bi to zbog prirode prava na prestanak povrede trebalo vrijediti i ako ono u pravu Unije proizlazi iz OUZP-a. Međutim, to još nije pojašnjeno sudskom praksom Suda.

27 4. Treće prethodno pitanje

28 „U slučaju niječnog odgovora na pitanja 1. (a) i 1. (b):

[*omissis*]”

29 Ako u skladu s odredbama OUZP-a ne dolazi u obzir pravo na prestanak povrede koje se temelji na pravu Unije, postavlja se pitanje o tome može li se u tom pogledu na temelju članka 84. u vezi s člankom 79. OUZP-a primijeniti nacionalno pravo ili se to protivi cilju postojane razine zaštite podataka unutar Unije (vidjeti uvodne izjave 9. i 10. OUZP-a). Sud još nije pojasnio ni to pitanje i ono je sporno u sudskoj praksi i pravnoj teoriji [*omissis*] [upućivanje na nacionalnu pravnu teoriju]. U skladu s nacionalnim pravom, pravo na prestanak povrede može postojati po analogiji s člankom 1004. stavkom 1. drugom rečenicom u vezi s člankom 823. BGB-a ako postoji opasnost od daljnjih povreda (u pogledu prava na prestanak povrede u slučaju povrede prava na informacijsko samoodređenje vidjeti po analogiji s člankom 1004. stavkom 1. drugom rečenicom te u skladu s člankom 823. stavkom 1. BGB-a i člankom 2. stavkom 1. GG-a presudu ovog vijeća od 15. rujna 2015., VI ZR 175/14, ECLI:DE:BGH:2015:150915UVIZR175.14.0, BGHZ 206, 347, t. 18., a u pogledu prava na prestanak povrede u slučaju povrede zakona namijenjenog zaštiti u smislu članka 823. stavka 2. prve rečenice BGB-a vidjeti presudu Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) od 17. srpnja 2008., I ZR 219/05, NJW 2008, 3565, t. 13. i navedenu sudsku praksu).

30 5. Četvrto prethodno pitanje

31 „[*omissis*]”

32 (a) U odluci od 4. svibnja 2023. u predmetu C-300/21 Sud je naveo da članak 82. stavak 1. OUZP-a treba tumačiti na način da obična povreda odredbi te uredbe nije dovoljna za dodjelu prava na naknadu štete, nego da je usto potreban nastanak štete ([*omissis*], t. 31. i sljedeće, t. 42.). Nadalje je naveo da se članku 82. stavku 1. OUZP-a protivi nacionalno pravilo ili praksa koji naknadu nematerijalne štete u smislu te odredbe uvjetuju time da je šteta koju je pretrpio ispitanik dosegla određeni stupanj ozbiljnosti [*omissis*]. Međutim, Sud je pojasnio i da (*ibidem*, t. 50.) odbijanje praga ozbiljnosti ne znači da je ispitanik u odnosu na kojeg je došlo do povrede OUZP-a, koja mu je prouzročila negativne posljedice, oslobođen od obveze da dokaže da te posljedice predstavljaju materijalnu štetu u smislu članka 82. te uredbe. Osim toga, Sud se u svrhu tumačenja članka 82. OUZP-a pozvao, među ostalim, na uvodne izjave 75. i 85. (*ibidem*, t. 37.). U njima se pojam štete konkretizira pojedinačno navedenim primjerima „ili bilo koj[om] drug[om] ekonomsk[om] ili društven[om] štet[om] za dotičnog pojedinca”.

33 (b) S obzirom na povredu OUZP-a u spornom slučaju i posljedice koje ističe ispitanik, odnosno bojazan da su podaci proslijeđeni trećim stranama koje rade u istom sektoru, činjenicu da je neka osoba upoznata s okolnostima koje su povjerljive, poniženje zbog poraza u pregovorima o plaći i činjenicu da treće

strane to znaju, u tom se kontekstu postavlja pitanje relevantno za odluku koje je važno izvan pojedinačnog slučaja i koje Sud još nije pojasnio, a to je treba li članak 82. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da već takvi negativni osjećaji, poput nezadovoljstva, ljutnje, frustriranosti, zabrinutosti i straha od daljnjih povreda te zabrinutosti zbog štete za ugled, koji su sami po sebi obuhvaćeni općim životnim rizikom i često se svakodnevno doživljavaju, predstavljaju nematerijalnu štetu u smislu pravnog pravila. Jasan odgovor na to pitanje ne proizlazi ni iz članka 82. OUZP-a ni iz uvodnih izjava o naknadi štete (vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika od 27. travnja 2023. u predmetu C-340/21, [*omissis*], t. 70. i 71. [*omissis*]).

34 6. Peto prethodno pitanje

35 „[*omissis*]”

36 (a) U odluci od 4. svibnja 2023. u predmetu C-300/21 Sud je naveo da OUZP ne sadržava odredbu čiji je cilj utvrditi pravila o određivanju naknade štete koju na temelju njezina članka 82. može zahtijevati ispitanik u smislu članka 4. točke 1. te uredbe, ako mu je kršenjem navedene uredbe prouzročena šteta. Prema tome, u nedostatku pravnih propisa Unije u tom području, na pravnom je poretku svake države članice da utvrdi detaljna pravila kojima se uređuju pravna sredstva za zaštitu prava koja pojedinci imaju na temelju tog članka 82. i, osobito, kriterije koji omogućuju određivanje opsega naknade štete koju treba platiti u tom okviru, pod uvjetom poštovanja navedenih načela ekvivalentnosti i djelotvornosti ([*omissis*], t. 54. i navedena sudska praksa te t. 59.).

37 Što se tiče načela djelotvornosti, Sud je naveo da je na nacionalnim sudovima da utvrde čine li pravila predviđena nacionalnim pravom za sudske određivanje naknade štete koja se duguje na temelju prava na naknadu štete iz članka 82. OUZP-a u praksi nemogućim ili pretjerano otežanim ostvarivanje prava dodijeljenih pravom Unije, a osobito tom uredbom. U tom je okviru naglasio da je u šestoj rečenici uvodne izjave 146. OUZP-a navedeno da se tim propisom ispitanicima nastoji osigurati „potpuna i učinkovita naknada za štetu koju su pretrpjeli” te, imajući u vidu kompenzacijsku funkciju prava na naknadu štete predviđenog člankom 82. OUZP-a, novčanu naknadu koja se temelji na toj odredbi treba smatrati „cjelovitom i djelotvornom” ako omogućuje da se u potpunosti nadoknadi šteta koja je konkretno pretrpljena zbog povrede te uredbe, a da pritom u svrhu takve potpune naknade nije potrebno naložiti plaćanje naknade štete u svrhu kažnjavanja ([*omissis*], t. 56. i sljedeće).

38 (b) Međutim, čini se da time još nije dovoljno pojašnjeno može li se stupanj krivnje na kojoj se temelji povreda OUZP-a primijeniti kao relevantan kriterij prilikom određivanja iznosa nematerijalne štete koju je potrebno nadoknaditi u skladu s člankom 82. stavkom 1. OUZP-a (vidjeti u tom pogledu i peto prethodno pitanje Bundesarbeitsgerichta (Savezni radni sud, Njemačka) u predmetu C-667/21, SL 2022., C 95, str. 13.).

- 39 (aa) Ako se zakonom predviđa pravična novčana naknada nematerijalne štete (naknada štete za pretrpljene duševne boli), u skladu s nacionalnim pravom prilikom određivanja naknade treba uzeti u obzir da naknada štete za pretrpljene duševne boli ima dvostruku funkciju: treba oštećeniku osigurati odgovarajuću naknadu štete koja nije imovinske prirode (kompenzacijska funkcija). Međutim, istodobno treba voditi računa o ideji prema kojoj štetnik duguje oštećeniku zadovoljštinu za ono što mu je učinio (funkcija zadovoljštine, ustaljena sudska praksa u pogledu članka 253. BGB-a, vidjeti osobito presudu ovog vijeća od 8. veljače 2022., VI ZR 409/19, ECLI:DE:BGH:2022:080222UVIZR409.19.0, VersR 2022, 635, t. 11. i navedenu sudsku praksu). Točno je da pritom ideja kompenzacije redovito ima prednost. Međutim, budući da se zakonom zahtijeva pravična naknada, svrha kompenzacije ne može biti jedini čimbenik koji je relevantan za iznos naknade. Nemoguće je osloniti se samo na ideju kompenzacije jer se nematerijalna šteta ne može iskazati u novcu, a mogućnosti kompenzacije samo se ograničeno mogu iskazati u novcu. Funkcijom zadovoljštine dolazi do izražaja osobni odnos između štetnika i oštećenika čiji je uzrok nastanak štete i koji po samoj svojoj prirodi zahtijeva da se uzmu u obzir sve okolnosti slučaja i da se one, ako posebno utječu na nastanak pojedinačne štete, uzmu u obzir prilikom određivanja naknade. U te okolnosti ubraja se i stupanj krivnje štetnika (vidjeti presudu ovog vijeća, *ibidem*, t. 12. i navedenu sudsku praksu).
- 40 (bb) Ovo vijeće smatra da je u skladu s tim načelima uzimanje u obzir krivnje prilikom određivanja iznosa štete koju je potrebno nadoknaditi u skladu s člankom 82. stavkom 1. OUZP-a zbog pretrpljene nematerijalne štete, uz primjenu načela djelotvornosti, moguće ako ta naknada štete, slično kao i naknada štete za pretrpljene duševne boli, ima i funkciju zadovoljštine, koja u skladu s nacionalnim pravnim tumačenjem ne služi opravdanju naknade štete u svrhu kažnjavanja. Iz mišljenja nezavisnog odvjetnika od 6. listopada 2022. u predmetu C-300/21 proizlazi da bi to mogao biti slučaj ([*omissis*], t. 29. [*omissis*]: „Stoga tumačenje u kojem se pojam ‚povreda‘ automatski povezuje s pojmom ‚naknada štete‘ a da šteta ne postoji nije u skladu s tekstom članka 82. OUZP-a. Nije u skladu ni s glavnim ciljem građanskopravne odgovornosti koji je uspostavljen OUZP-om, a to je da se ispitaniku osigura upravo ‚potpuna i učinkovita‘ naknada štete koju je pretrpio“. Stoga se krivnja može uzeti u obzir kao aspekt prilikom ocjene prikladnog iznosa za „potpunu i učinkovitu“ naknadu nematerijalne štete. Međutim, nezavisni odvjetnik u svojem je mišljenju od 25. svibnja 2023. u predmetu C-667/21 obrazložio svoje stajalište da za određivanje iznosa nematerijalne štete koju je potrebno nadoknaditi u skladu s člankom 82. stavkom 1. OUZP-a nije važan stupanj krivnje među ostalim time da naknada štete treba biti „potpuna“ ([*omissis*], t. 118. [*omissis*]).

41 7. Šesto prethodno pitanje

42 „U slučaju potvrdnog odgovora na pitanja 1. (a), 1. (b) ili 3.: [*omissis*]”

43 Ako tužitelju u spornom slučaju treba priznati pravo na prestanak povrede na temelju prava Unije ili nacionalnog prava, postavlja se pitanje o tome može li se ta

okolnost uzeti u obzir kao kriterij za smanjenje prava prilikom određivanja iznosa naknade nematerijalne štete u skladu s člankom 82. stavkom 1. OUZP-a. U skladu s nacionalnim pravom prilikom određivanja novčane naknade nematerijalne štete također treba, u okviru potrebne ukupne ocjene, uzeti u obzir ovršnu ispravu za prestanak povrede, pri čemu isprava i mogućnosti ovrhe koje su s njom povezane mogu utjecati na pravo na novčanu naknadu te ga, u slučaju dvojbe, čak i isključiti (u pogledu s time povezane ustaljene sudske prakse ovog vijeća o novčanoj naknadi u slučaju namjerne povrede općeg prava osobnosti vidjeti osobito presudu ovog vijeća od 22. veljače 2022., VI ZR 1175/20, ECLI:DE:BGH:2022:220222UVIZR1175.20.0, VersR 2022, 830, t. 44. i navedenu sudsku praksu). Pitanje u pogledu toga mogu li se ta načela i eventualno u kojem opsegu prenijeti na pravo na naknadu nematerijalne štete u skladu s člankom 82. stavkom 1. OUZP-a prilikom primjene načela djelotvornosti (je li moguće samo smanjenje ili i potpuno isključenje?), čini se spornim i na njega se ne može jasno odgovoriti na temelju dosadašnje sudske prakse Suda.

[omissis]

RADNI DOKUMENT